

Nejtransparentnější předvolební kampaň do Sněmovny vede STAN. Nejhůře dopadli Motoristé. Jak si vedou další kandidující subjekty?

25.9.2025 - | Transparency International ČR

Transparency International ČR (TI), nevládní protikorupční organizace, zveřejňuje výsledky hodnocení monitoringu transparentnosti předvolebních kampaní do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Zaměřili jsme se na 7 vybraných kandidujících subjektů (ANO, Motoristé, Piráti, SPD, SPOLU, STAČILO!, STAN). V rámci našeho unikátního a dlouhodobého projektu transparentnivolby.cz jsme na základě 7 kritérií přiřazovali známky 1-5, jako ve škole.

Z hodnocených politických stran a politických hnutí dopadlo z hlediska transparentnosti kampaní nejlépe hnutí STAN, které si odnáší známku 1,3. Na druhém místě se umístili Piráti, kteří se s hodnocením 1,7 stále drží pod hranicí dvojky.

Další kandidující strany a hnutí následují s větším odstupem. Koalice SPOLU získala známku 3,4, hnutí ANO se drží na 3,9. STAČILO! dostalo čistou 4 a SPD známku 4,1. Hodnocení uzavírají na posledním místě Motoristé se 4,4.

Strany a hnutí získávají nemalé peníze ze státního rozpočtu, sněmovním subjektům přiteklo z veřejných peněz přes 2,3 miliardy korun za roky 2021-2024. I proto v TI vnímáme jako žádoucí sledovat a chtít od kandidujících stran a hnutí, aby o svých výdajích informovaly transparentně a přehledně.

„Sociální sítě jsou v posledních letech stále více a více klíčové komunikační kanály pro předvolební kampaně, ale zároveň představují šedou zónu. U neoficiálních profilů často není zřejmé, co je agitace ve prospěch určitého kandidujícího subjektu, a co je ještě diskuse s ohledem na svobodu slova a projevu. Strukturovaná kontrola online kampaní se stává velmi obtížnou a nepřehlednou,“ říká David Kotora, výkonný ředitel TI.

Leitmotivem letošních kampaní je debata o nepřiznaných koalicích. Ty se staly jedním z největších triků předvolebních kampaní v Česku. Umožňují politickým subjektům obejít vyšší hranici pro vstup do Sněmovny, ale zároveň otevírají prostor pro možné spory o dary a státní příspěvky. Věci se také prioritně věnoval Ústavní soud. TI k tomu vydala již v srpnu obsáhlý komentář.

„Obecně můžeme pozorovat, že kampaně řada stran a hnutí vede před oficiálním vyhlášením, ale nehlásí se k tomu. Tím získávají náskok a šetří náklady. Není to v rozporu s legislativou, ale není to fér. Nenaplnuje to očekávání, k němuž směřuje i legislativa - tedy, že je potřeba omezit výdaje na kampaň, aby nebyla ohrožena politická soutěž tím, že některá strana či hnutí je výrazně ‘bohatší’ než jiné,“ komentuje již dlouhodobější trend Ondřej Kopečný, programový ředitel TI.

„Kandidující subjekt, který začne kampaň měsíce před vyhlášením voleb získává komunikační náskok, posiluje svoje tvrdé jádro, a přitom tyto prostředky nezapočítává do

limitu na kampaň. V součtu tedy může utrácet za kampaň více než je zákonný limit,” doplňuje.

Nejméně transparentní jsou strany a hnutí v přiznávání svých týmů

Ze sedmi kritérií transparentnosti předvolebních kampaní dostaly subjekty v průměru nejhorší známky v oblasti zveřejňování informací o spolupracovnících, kteří se podílejí na kampaních. V této kategorii neobdržel žádný subjekt lepší dílčí známku než 3.

Strany, hnutí i koalice si nevedou dobře ani v přiznávání výdajů před oficiálním startem kampaně, ačkoliv lze vyzdvihnout hnutí STAN a Piráty, kteří založili transparentní volební účty již na začátku roku 2025 a lze na nich dohledávat výdaje i před oficiálním vyhlášením předvolebních kampaní.

Čtyři ze sedmi monitorovaných subjektů dostaly pětku v oblasti pravidel přijímání darů a prověřování skutečných vlastníků právnických osob, tedy že subjekty neinformují o existenci pravidel pro přijímání a vracení finančních i nefinančních darů. STAN, STAČILO! a Piráti naopak pravidla zveřejňují.

„Pravidla přijímání darů vnímáme jako jeden z důležitých kamenů transparentnosti předvolebních kampaní. Dva subjekty, konkrétně STAN a STAČILO! dokonce ve svých metodikách základně zohledňují prověřování skutečných majitelů. V minulosti jsme viděli, že absence kontroly může vést k akceptaci daru od entit, u kterých není jasný původ peněz. Kauzy Bitcoin anebo Dozimetr ukázaly, co takové nepromyšlené přijímání darů může způsobit,” upozorňuje Marek Chromý, vedoucí analytik TI.

Pochvalu si kandidující subjekty zaslouží za transparentnost jejich informování o předvolebních akcích, kde horší známku v této kategorii dostaly pouze SPD a STAČILO!.

Obecně se však objevil zajímavý trend, se kterým naše hodnocení nepočítalo – v minulosti spíše chyběly informace u plánovaných akcích, ale byly evidovány akce proběhlé. V letošní kampani téměř všechny subjekty pečlivě informují o všech předvolebních akcích včetně rozdávání letáků, nicméně webové kalendáře již neukazují akce proběhlé. Pro celkovou transparentnost kampaní se však domníváme, že archiv akcí by měl být dohledatelný též.

Jak probíhal letošní monitoring?

Voleb do Poslanecké sněmovny PČR se dle Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (ÚDHPSH) v současných volbách účastní 32 subjektů.

TI nemá kapacitu monitorovat všechny, proto jsou do hodnocení zařazeny všechny platné kandidující subjekty, které v průzkumu od výzkumného ústavu STEM ze 30. června 2025 přesáhly hranici 4 %. Tato hranice zahrnuje do hodnocení i subjekty s reálnou šancí překročit pětiprocentní hranici potřebnou pro vstup do Poslanecké sněmovny.

Sběr dat pro hodnocení byl ukončen v úterý 16. září 2025. Detailní informace týkající se hodnocení najdete na profilech kandidujících subjektů na speciálním webu TI transparentnivolyb.cz.

Na žádost o vyplnění dobrovolného online dotazníku postaveném na základě 7 kritérií nám odpověděly pouze dva kandidující subjekty, konkrétně hnutí STAN a Piráti. Samotná odpověď ale nijak neovlivnila výsledné hodnocení. To vychází z veřejně dostupných informací. Komunikace s TI tak umožňuje podrobněji vysvětlit ze strany kandidujících subjektů, proč mimo jiné v rámci kampaní volí ten či onen postup.

Jak monitoring kampaní probíhá se dozvíte v tomto odkaze. Jednotlivá kritéria transparentnosti najdete podrobněji zde.

O projektu Transparentní volby

Monitoringu předvolebních kampaní se v TI věnujeme v rámci projektu transparentnivolby.cz pravidelně již od roku 2012, kdy jsme hodnotili transparentnost první přímé volby prezidenta. Od té doby jsme aktivně sledovali všechny volby za více než dekádu.

Základní myšlenkou je snaha poskytnout široké veřejnosti a zástupcům médií otevřené hodnocení transparentnosti kampaní před samotnými volbami. Projekt byl v národních mutacích adoptován například na Slovensku či v Kosovu.

Za více než 12 let jsme nasbírali jedinečné lokální i mezinárodní zkušenosti a vytvořili unikátní metodiku pro posuzování transparentnosti kampaní. Zachycujeme trendy v oblasti politického marketingu s přesahem do digitálu, proměnu politických strategií a v neposlední řadě mapujeme dezinformační narativy a jejich sentiment.

Hodnocení se tak stalo jedním z našich pravidelných příspěvků ke zlepšování politické kultury v Česku a apelem na politické představitele, aby zvyšovali svou politickou integritu místo možné snahy obcházet pravidla a pohybovat se mnohdy za hranou zákona.

Projekty a kauzy: Transparentní volby

<https://www.transparency.cz/nejtransparentnejsi-predvolebni-kampan-do-snemovny-vede-stan-nejhure-dopadli-motoriste-jak-si-vedou-dalsi-kandidujici-subjekty>